

Öppna jämförelser Ekonomiskt bistånd 2018

Resultatet i nordvästra Stockholms län

HENRIK KARLSSON

FoU Nordväst är ett kunskapscentrum för socialtjänsten i de nordvästra kommunerna i Stockholms län.

FoU Nordväst is a Research and Development center for the social services of the northwestern municipalities of Stockholm County, Sweden.

För ytterligare information www.fou-nordvast.se

ISBN: 978-91-89681-36-1

_Resultatet i korthet

Nordvästkommunerna i Stockholms län presterar generellt sett bättre än Stockholms stad och riket i de flesta kvalitetsindikatorer. Till exempel är tillgängligheten generellt bättre, väntetiden för nybesök är max 14 dagar. Även helhetssynen och samordningen är generellt sett god. Många nordvästkommuner har skriftliga överenskommelser om både intern och extern samverkan. Utvecklingspotential finns dock i att stärka en kunskapsbaserad socialtjänst byggd på en evidensbaserad praktik.

Nordvästkommunerna kan bli bättre på att använda fler standardiserade bedömningsmetoder, till exempel AUDIT och DUDIT. FoU Nordväst kan utbilda och vägleda praktiker till att få en god förståelse för både möjligheter och risker med instrument som bygger på statistiska metoder. Det är till exempel viktigt att känna till vad falskt positiva och falskt negativa indikationer på missbruk innebär.

Det finns också goda möjligheter att förbättra hur verksamheterna följs upp och utvecklas. Likt många andra kommuner kan nordvästkommunerna bli bättre på att systematiskt följa upp sina verksamheter och använda resultaten för att utveckla arbetssätt och förbättra kvaliteten. I det ingår att även anta ett kritiskt perspektiv på kön och genus.

Inledning

I den här rapporten redovisas resultatet i Öppna jämförelser Ekonomiskt bistånd 2018 för nordvästkommunerna i Stockholms län. Öppna jämförelser är nationella kvalitetsindikatorer som Socialstyrelsen tagit fram och varje år samlar in för sju verksamhetsområden inom socialtjänsten. Svarsfrekvensen och kvaliteten på svaren är generellt mycket god. För mer information se följande [länk](#).

Lokalt analys- och utvecklingsarbete stimuleras av att kvalitetsindikatorerna är jämförbara mellan alla landets kommuner. Det gör det möjligt att enkelt jämföra sig med liknande kommuner och följa upp resultatet över tid. För att säkerställa jämförelsernas validitet inom nordvästkommunerna kvalitetssäkrar FoU Nordväst inrapporteringen av kvalitetsindikatorerna. Bland annat anordnar vi möten med representanter från både kommunerna och Socialstyrelsen med syftet att gå igenom [enkäten](#) och enas om tolkningar och definitioner.

Med den här rapporten stödjer FoU Nordväst det lokala analys- och utvecklingsarbetet genom att sammanställa och jämföra verksamhetsområdets resultat med snittet i Stockholms stad och riket. Från och med 2018 redovisas och diskuteras rapporten i chefsnätverket som därefter väljer ett eller flera utvecklingsområden för de kommande två åren. FoU Nordväst deltar i dessa sammanhang och bidrar med fakta och analysunderlag. Mer information om arbetssättet finns i vår strategi och handlingsplan, se [länk](#).

I nordvästkommunerna har de tidigare årens arbete med Öppna jämförelser varit uppskattat och viktigt. Det har bland annat lett fram till nya gemensamma utvecklingsområden, exempelvis har kommunerna gemensamt tagit fram en BAS-utbildning för introduktion av nyanställda inom barn och unga och missbruksvården samt börjat utveckla arbetssätten med sjukskrivna och nollklassade som beviljats ekonomiskt bistånd, se [länk](#).

FoU Nordväst har också granskat kommunernas arbete med Öppna jämförelser. Sven Trygged, docent i socialt arbete, undersökte bland annat om professionen trodde att konkreta förändringar i verksamheterna kunde åstadkommas och om erfarenheterna svarade upp mot de nationella förväntningarna. Rapporten *Öppna jämförelser i socialtjänsten – Varför, hur och till vilken nytta?* kan läsas [här](#).

_Resultat

Tillgänglighet

Tabell 1

Tillgänglighet utanför kontorstid, Väntetid för besök & Rådgivning

	Socialjour med socio- nomer alla dagar hela dygnet	Genomsnittlig väntetid till nybesök är max 14 dagar	Erbjuder enklare hus- hållsekonomisk rådgivning
<i>Ekerö</i>	JA	NEJ	JA
<i>Järfälla</i>	JA	JA	JA
<i>Sigtuna</i>	JA	JA	JA
<i>Sollentuna</i>	JA	JA	JA
<i>Solna</i>	JA	JA	JA
<i>Sundbyberg</i>	JA	JA	JA
<i>Upplands-Bro</i>	JA	JA	JA
<i>Upplands Väsby</i>	JA	DELVIS	JA
<i>Snitt</i>	100 %	75 %	100 %
<i>Stockholm</i>	57 %	57 %	57 %
<i>Riket</i>	90 %	33 %	90 %

Tabell 1 visar att samtliga nordvästkommuner har tillgång till socialjour hela dygnet. Samtliga nordvästkommuner erbjuder också enklare hushållsekonomisk rådgivning. I båda kvalitetsindikatorerna är resultatet bättre än snittet i Stockholm (57 %) och riket (90 %).

Förutom Ekerö och Upplands Väsby har nordvästkommunerna en maximal väntetid för nybesök på max 14 dagar. Snittet på 75 procent är klart bättre än både Stockholm (57 %) och riket (33 %).

Tabell 2
Arbetsmarknadsinsatser

	Erbjuder minst en kommunal arbetsmarknadsinsats inom en månad till alla personer 18-24 år	Erbjuder minst en kommunal arbetsmarknadsinsats till alla personer över 24 år
<i>Ekerö</i>	NEJ	JA
<i>Järfälla</i>	JA	NEJ
<i>Sigtuna</i>	JA	NEJ
<i>Sollentuna</i>	JA	JA
<i>Solna</i>	JA	JA
<i>Sundbyberg</i>	JA	JA
<i>Upplands-Bro</i>	JA	NEJ
<i>Upplands Väsby</i>	DELVIS	NEJ
<i>Snitt</i>	75 %	50 %
<i>Stockholm</i>	64 %	93 %
<i>Riket</i>	27 %	79 %

I tabell 2 framkommer att alla kommuner förutom Ekerö erbjuder minst en kommunal arbetsmarknadsinsats inom en månad till alla personer mellan 18 och 24 år. Upplands Väsby gör det delvis. Nordvästkommunernas snitt på 75 procent är något bättre än i Stockholm (64 %) och klart bättre än riket (27 %).

Ekerö, Sollentuna, Solna och Sundbyberg erbjuder minst en kommunal arbetsmarknadsinsats till alla personer över 24 år. Nordvästkommunernas snitt på 50 procent understiger snittet i Stockholm på 93 procent och riket på 79 procent.

Helhetssyn och samordning

Tabell 3
Intern samordning i enskilda ärenden

	Aktuell rutin för samordning mellan Missbruk och Ekonomiskt bistånd	Aktuell rutin för samordning mellan Socialpsykiatri och Ekonomiskt bistånd	Aktuell rutin för samordning mellan Barn och unga och Ekonomiskt bistånd	Aktuell rutin för samordning mellan LSS (barn och vuxen) och Ekonomiskt bistånd	Aktuell rutin för samordning mellan Kommunala arbetsmarknadsinsatser och Ekonomiskt bistånd
<i>Ekerö</i>	JA	JA	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Järfälla</i>	JA	NEJ	NEJ	NEJ	JA
<i>Sigtuna</i>	JA	NEJ	JA	NEJ	JA
<i>Sollentuna</i>	JA	JA	JA	NEJ	JA
<i>Solna</i>	JA	JA	NEJ	JA	JA
<i>Sundbyberg</i>	JA	JA	JA	JA	JA
<i>Upplands-Bro</i>	JA	JA	JA	JA	JA
<i>Upplands Väsby</i>	JA	JA	JA	NEJ	JA
<i>Snitt</i>	100 %	75 %	62.5 %	37.5 %	87.5 %
<i>Stockholm</i>	71 %	43 %	64 %	43 %	69 %
<i>Riket</i>	74 %	44 %	61 %	36 %	58 %

Tabell 3 visar att samtliga kommuner har en aktuell rutin för samordning mellan Missbruk och Ekonomiskt bistånd. Det är bättre än snittet i Stockholm och riket (71 % respektive 74 %).

Samtliga nordvästkommuner utom Järfälla och Sigtuna har en aktuell rutin för samordning mellan Socialpsykiatri och Ekonomiskt bistånd. Snittet på 75 procent är bättre än snittet i Stockholm (43 %) och riket (44 %).

Sigtuna, Sollentuna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby har en aktuell rutin för samordning mellan Barn och unga och Ekonomiskt bistånd. Snittet på 62.5 procent är i nivå med snittet i Stockholm och riket.

Endast Solna, Sundbyberg och Upplands-Bro har en aktuell rutin för samordning mellan LSS (barn och vuxen) och Ekonomiskt bistånd. Snittet på 37.5 procent är därmed i nivå med snittet i Stockholm (43 %) och riket (36 %).

Samtliga kommuner utom Ekerö har en aktuell rutin för samordning mellan kommunala arbetsmarknadsinsatser och Ekonomiskt bistånd, vilket är ett klart högre snitt (87.5 %) än i Stockholm (69 %) och riket (58 %).

Tabell 4

Extern samverkan i enskilda ärenden

	Aktuell överenskommelse om samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Ekonomiskt bistånd	Aktuell överenskommelse om samverkan mellan Försäkringskassan och Ekonomiskt bistånd	Aktuell överenskommelse om samverkan mellan Primärvård och Ekonomiskt bistånd	Aktuell överenskommelse om samverkan mellan Vuxenpsykiatri och Ekonomiskt bistånd	Aktuell överenskommelse om samverkan med bostadsföretag/hyresvärdar i enskilda ärenden
<i>Ekerö</i>	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Järfälla</i>	JA	JA	NEJ	JA	JA, MED VISSA
<i>Sigtuna</i>	JA	JA	JA	JA	NEJ
<i>Sollentuna</i>	JA	JA	NEJ	JA	NEJ
<i>Solna</i>	JA	JA	NEJ	NEJ	JA, MED VISSA
<i>Sundbyberg</i>	JA	JA	JA	JA	NEJ
<i>Upplands-Bro</i>	JA	JA	JA	JA	NEJ
<i>Upplands Väsby</i>	JA	JA	NEJ	NEJ	JA, MED VISSA
<i>Snitt</i>	87.5 %	87.5 %	37.5 %	62.5 %	37.5 %
<i>Stockholm</i>	57 %	43 %	21 %	21 %	21 %
<i>Riket</i>	41 %	30 %	27 %	29 %	30 %

I tabell 4 framkommer att alla kommuner förutom Ekerö har aktuella överenskommelser om samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Ekonomiskt bistånd och mellan Försäkringskassan och Ekonomiskt bistånd. Snittet i båda kvalitetsindikatorerna på 87.5 procent överstiger snittet både i Stockholm (57 %, 43 %) och riket (41 %, 30 %).

Sigtuna, Sundbyberg och Upplands-Bro har en aktuell överenskommelse om samverkan mellan Primärvård och Ekonomiskt bistånd. Snittet på 37.5 procent är något bättre än snittet i Stockholm (21 %) och riket (27 %).

Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Sundbyberg och Upplands-Bro har en aktuell överenskommelse om samverkan mellan Vuxenpsykiatri och Ekonomiskt bistånd. Det är ett snitt på 62.5 procent, vilket är klart bättre än snittet i Stockholm (21 %) och riket (29 %).

Ingen kommun har aktuella överenskommelser om samverkan med alla bostadsföretag/hyresvärdar i enskilda ärenden. Järfälla, Solna och Upplands Väsby har det i alla fall med vissa av bostadsföretagen/hyresvärdarna.

Tabell 5

Extern samverkan

	Aktuell överenskommelse om samverkan med bostadsföretag/hyresvärdar på övergripande nivå
<i>Ekerö</i>	NEJ
<i>Järfälla</i>	JA, MED VISSA
<i>Sigtuna</i>	JA, MED VISSA
<i>Sollentuna</i>	JA, MED VISSA
<i>Solna</i>	JA, MED VISSA
<i>Sundbyberg</i>	NEJ
<i>Upplands-Bro</i>	NEJ
<i>Upplands Väsby</i>	JA, MED SAMTLIGA
<i>Snitt</i>	62.5 %
<i>Stockholm</i>	29 %
<i>Riket</i>	34 %

I tabell 5 framkommer att Järfälla, Sigtuna, Sollentuna och Solna har en aktuell överenskommelse om samverkan med bostadsföretag/hyresvärdar på övergripande nivå. Upplands Väsby har det med samtliga. Ekerö, Sundbyberg och Upplands-Bro har inte en aktuell överenskommelse om samverkan på övergripande nivå.

Nordvästkommunernas snitt på 62.5 procent är klart bättre än både Stockholm och riket. I Stockholm har endast 29 procent av stadsdelarna en överenskommelse om samverkan på övergripande nivå med bostadsföretag/hyresvärdar. I riket har 34 procent av kommunerna en sådan överenskommelse.

Kunskapsbaserad verksamhet

Tabell 6

Handläggarnas kompetensutveckling,
Handläggarnas agerande vid indikation på våld & Strukturerad utredningsmall

	Aktuell samlad plan för handläggarnas kompetensutveckling	Aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsatts för våld	Strukturerad utredningsmall som inkluderar barns situation används i alla utredningar
<i>Ekerö</i>	NEJ	JA	JA
<i>Järfälla</i>	NEJ	JA	JA
<i>Sigtuna</i>	JA	JA	JA
<i>Sollentuna</i>	NEJ	JA	JA
<i>Solna</i>	JA	JA	DELVIS
<i>Sundbyberg</i>	JA	JA	JA
<i>Upplands-Bro</i>	JA	JA	JA
<i>Upplands Väsby</i>	JA	NEJ	NEJ
<i>Snitt</i>	62.5 %	87.5 %	75 %
<i>Stockholm</i>	64 %	71 %	100 %
<i>Riket</i>	46 %	59 %	62 %

Tabell 6 visar att Sigtuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby har en aktuell samlad plan för handläggarnas kompetensutveckling. I jämförelse har nordvästkommunerna ett liknande snitt (62.5 %) som Stockholm (64 %) och ett bättre snitt än riket (46 %).

Samtliga nordvästkommuner förutom Upplands Väsby har en aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsatts för våld. Snittet på 87.5 procent är högre än snittet i Stockholm (71 %) och riket (59 %). Samtliga nordvästkommuner förutom Upplands Väsby har helt eller delvis en strukturerad utredningsmall som inkluderar barns situation.

Tabell 7

Standardiserade bedömningsmetoder

	Använder standardiserade bedömningsmetoden FIA*	Använder standardiserade bedömningsmetoden FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet hos enskilda vuxna	Använder AUDIT för att upptäcka riskfylld alkoholkonsumtion	Använder DUDIT för att upptäcka drogrelaterade problem
<i>Ekerö</i>	NEJ	JA	NEJ	NEJ
<i>Järfälla</i>	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Sigtuna</i>	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Sollentuna</i>	NEJ	JA	JA	JA
<i>Solna</i>	NEJ	JA	NEJ	NEJ
<i>Sundbyberg</i>	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Upplands-Bro</i>	NEJ	JA	NEJ	NEJ
<i>Upplands Väsby</i>	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Snitt</i>	0 %	50 %	12.5 %	12.5 %
<i>Stockholm</i>	93 %	64 %	0 %	0 %
<i>Riket</i>	12 %	68 %	39 %	32 %

* Fler i Arbete (FIA)

I tabell 7 framkommer att ingen av nordvästkommunerna använder den standardiserade bedömningsmetoden Fler i Arbete (FIA). Ekerö, Sollentuna, Solna och Upplands-Bro använder standardiserade bedömningsmetoden FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet hos enskilda vuxna. Endast Sollentuna använder AUDIT för att upptäcka riskfylld alkoholkonsumtion och DUDIT för att upptäcka drogrelaterade problem.

I Stockholm har de flesta stadsdelar implementerat FIA (93 %), i riket endast ett fåtal kommuner (12 %). FREDA används i snitt oftare i Stockholm (64 %) och riket (68 %) än i nordvästkommunerna (50 %). Stockholm använder inte vare sig AUDIT eller DUDIT, men det görs i cirka en tredjedel av kommunerna i riket.

Tabell 8

Systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten

	Använt resultat från systematisk uppföljning för verksamhetsutveckling	Genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön	Använt resultat från systematisk uppföljning uppdelat på kön för verksamhetsutveckling
<i>Ekerö</i>	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Järfälla</i>	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Sigtuna</i>	JA	NEJ	NEJ
<i>Sollentuna</i>	JA	JA	JA
<i>Solna</i>	JA	NEJ	NEJ
<i>Sundbyberg</i>	JA	JA	JA
<i>Upplands-Bro</i>	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Upplands Väsby</i>	DELVIS	NEJ	NEJ
<i>Snitt</i>	50 %	25 %	25 %
<i>Stockholm</i>	43 %	29 %	29 %
<i>Riket</i>	22 %	14 %	13 %

I tabell 8 framkommer att Sigtuna, Sollentuna, Solna och Sundbyberg har använt resultat från systematisk uppföljning för verksamhetsutveckling. Upplands Väsby har gjort det delvis. Sollentuna och Sundbyberg har både genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön och använt resultat från systematisk uppföljning uppdelat på kön för verksamhetsutveckling.

I snitt ligger nordvästkommunerna bättre till än riket i alla kvalitetsindikatorer. Bara 22 procent av kommunerna i riket har använt resultat från systematisk uppföljning för verksamhetsutveckling, vilket kan jämföras med 50 procent i nordvästkommunerna. I Stockholm har 43 procent av stadsdelarna använt resultat från systematisk uppföljning för verksamhetsutveckling. Överlag är det dock få kommuner både i nordväst och i riket som genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön och använt resultatet för verksamhetsutveckling.

Självbestämmande och integritet

Tabell 9
Upprättade genom-förandeplaner

	Genomförande-planen har upprättats tillsammans med samtliga enskilda inom tre månader	Genomförande-planen har undertecknats av samtliga enskilda	Genomförande-planen har följts upp minst var tredje månad för alla
<i>Ekerö</i>	DELVIS	DELVIS	NEJ
<i>Järfälla</i>	DELVIS	NEJ	DELVIS
<i>Sigtuna</i>	JA	JA	JA
<i>Sollentuna</i>	JA	NEJ	JA
<i>Solna</i>	JA	DELVIS	JA
<i>Sundbyberg</i>	JA	JA	JA
<i>Upplands-Bro</i>	JA	JA	NEJ
<i>Upplands Väsby</i>	DELVIS	DELVIS	DELVIS
<i>Snitt</i>	62.5 %	37.5 %	50 %
<i>Stockholm</i>	21 %	7 %	0 %
<i>Riket</i>	32 %	13 %	13 %

Tabell 9 visar att alla nordvästkommuner helt eller delvis upprättar genomförandeplaner tillsammans med samtliga enskilda klienter inom tre månader. Sigtuna, Sollentuna, Solna och Sundbyberg följer också upp genomförandeplanerna inom tre månader. I båda kvalitetsindikatorerna ligger nordvästkommunerna högre i snitt (62.5 % respektive 50 %) än Stockholm (21 % respektive 0 %) och riket (32 % respektive 13 %).

Trygghet och säkerhet

Tabell 10

Personalens agerande för att förebygga avhysning & Uppsökande verksamhet

	Aktuell rutin för att förhindra att barnfamiljer avhyses	Uppsökande verksamhet för akut hemlösa	Uppsökande verksamhet för de som riskerar att förlora sitt boende
<i>Ekerö</i>	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Järfälla</i>	NEJ	NEJ	JA
<i>Sigtuna</i>	JA	NEJ	JA
<i>Sollentuna</i>	JA	NEJ	JA
<i>Solna</i>	JA	JA	JA
<i>Sundbyberg</i>	JA	NEJ	JA
<i>Upplands-Bro</i>	NEJ	NEJ	NEJ
<i>Upplands Väsby</i>	JA	JA	JA
<i>Snitt</i>	62.5 %	25 %	75 %
<i>Stockholm</i>	64 %	79 %	100 %
<i>Riket</i>	23 %	27 %	55 %

I tabell 10 framkommer att Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg och Upplands Väsby har aktuella rutiner för att förhindra att barnfamiljer avhyses. Nordvästkommunernas snitt på 62.5 procent är i nivå med snittet i Stockholm (23 %) och klart bättre än riket (23 %).

Solna och Upplands Väsby har uppsökande verksamhet för akut hemlösa. Samtliga kommuner utom Ekerö och Upplands-Bro har uppsökande verksamhet för de som riskerar att förlora sitt boende. De flesta stadsdelar i Stockholm har uppsökande verksamhet för akut hemlösa (79 %), vilket kan jämföras med 25 procent i nordvästkommunerna och 27 procent i riket. Drygt hälften (55 %) av kommunerna i riket har uppsökande verksamhet för de som riskerar att förlora sitt boende, vilket kan jämföras med 75 procent i nordvästkommunerna och 100 procent i Stockholm.

Tabell 11

Juridisk kompetens, Information till enskilda & Personalens hantering vid skyddade personuppgifter

	Alla handläggare får kontinuerlig information om nya rättsfall	Aktuell rutin för information om samordnad individuell plan (SIP)	Aktuell rutin för att inte röja skyddade personuppgifter
<i>Ekerö</i>	JA	NEJ	NEJ
<i>Järfälla</i>	DELVIS	NEJ	NEJ
<i>Sigtuna</i>	JA	NEJ	JA
<i>Sollentuna</i>	JA	JA	JA
<i>Solna</i>	JA	JA	JA
<i>Sundbyberg</i>	JA	NEJ	JA
<i>Upplands-Bro</i>	NEJ	NEJ	JA
<i>Upplands Väsby</i>	JA	NEJ	NEJ
<i>Snitt</i>	75 %	25 %	62.5 %
<i>Stockholm</i>	86 %	7 %	36 %
<i>Riket</i>	65 %	42 %	34 %

Tabell 11 visar att handläggarna i alla nordvästkommuner utom Upplands-Bro helt eller delvis får kontinuerlig information om nya rättsfall. Snittet på 75 % är något sämre än snittet i Stockholm (86 %) och något bättre än snittet riket (65 %).

Sollentuna och Solna har aktuella rutiner för information om samordnad individuell plan (SIP). Snittet på 25 procent är bättre än snittet i Stockholm (7 %) och sämre än snittet i riket (42 %).

Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg och Upplands-Bro har en aktuell rutin för att inte röja skyddade personuppgifter. Snittet på 62.5 procent är bättre än snittet i både Stockholm (36 %) och riket (34 %).